

Udgivet af A/S Kristeligt Dagblad | Grundlagt 1896
 Ansvarshavende chefredaktør og adm. direktør: Erik Bjerager
 Redaktionschef: Jeppe Duvå | Kommerciel direktør: Hans-Christian Kock
 Tryk: Sjællandske Medier A/S, Ringsted

Kristeligt Dagblad mener

Så som så med saudi-reformer

Canada bør få støtte i kritik af fængslinger

Dag for dag udvikler der sig en diplomatisk krise mellem Saudi-Arabien og Canada. Både i kraft af det, der sker, og det, der ikke sker. Til den første kategori hører, at Saudi-Arabien har trukket sin ambassadør hjem fra Canada og udvist den canadiske ambassadør fra Riyadh. Fra på mandag indstilles flyvninger mellem landene, og flere tusinde saudiarabiske udvekslingsstuderende er beordret hjem.

Til den anden kategori – alt det, der ikke sker – hører, at lande, der ellers er allierede med Canada, er forbløffende tavse omkring Saudi-Arabien reaktioner. Det er næsten værre. Fra Det Hvide Hus har man endnu intet hørt fra den ellers altid meddelssomme præsident Donald Trump, hvis udenrigspolitiske tirader på Twitter indtil videre er forbeholdt Iran og helt andre sager.

I Danmark afviser formanden for Det Udenrigspolitiske Nævn, Søren Espersen (DF), også at blande sig. "Det her er en diplomatisk krise mellem dem. Og det må man klare selv. Danmark stod også ret alene i forbindelse med Muhammed-tegningerne. Der så jeg ikke nogen særlig stor canadisk hjælp," siger han til dagbladet Politiken. Udenrigsminister Anders Samuelsen (LA) er dog "bekymret" over udviklingen, men siger ellers ikke noget. Alle andre vestlige regeringer tier også.

USA vækker det nu kritik, at Trump er tavs. Det er også berettiget. Landet er godt nok allieret med både Canada og Saudi-Arabien, men det er beskæmmende, at en ellers enkel sag om overtrædelse af menneskerettigheder ikke længere får automatisk opbakning.

Baggrunden for krisen er, at Canada har erklæret sin støtte til søskendeparret Samar og Raif Sadawi, der sidder fængslet i Saudi-Arabien for deres kritik af det sunni-muslimske styres bud på kvinders rettigheder, og – for Raif Sadawis vedkommende – kritik af islam. Saudi-Arabien reaktion var stejl, og man meddelte, at Canadas erklæring, fremsat på Twitter, var indblanding i landets interne anliggender. Herefter igangsattes så sanktioner, der også rammer handel og investeringer de to lande imellem.

Sadawi-parret er langt fra de eneste systemkritiske aktivister, der er fængslet i Saudi-Arabien, og det er værd at minde om i en tid, hvor det sunni-muslimske diktatur ellers har fået en god presse. Landets stadig relativt nye leder, kronprins Mohammed bin Salman, har med sin tilladelse til, at kvinder må køre bil, åbning af biografer og tilskyndelse til udenlandske investeringer fået reformvenlige vinde til at blæse i ørkenstaten.

Den aktuelle overreaktion og konfrontatoriske holdning viser dog, at der er meget snævre grænser for, hvor lang progressivitet nækker. Heri adskiller kronprinsen sig ikke det fjerneste fra andre af verdens autoritære ledere, og sagen viser, at man fortsat skal forholde sig overordentligt kritisk til udviklingen i Saudi-Arabien. Derfor burde det også være en selvfølge, at vestlige allierede ville i stemme Canadas berettigede kritik.

MICHAEL BACH HENRIKSEN
KULTURREDAKTØR

Sådan skriver du til avisen

Kronikker: højst 7500 anslag inklusive mellemrum.
Kommentarer: højst 3500 anslag inklusive mellemrum.
Læserbreve: højst 900 anslag inklusive mellemrum.
 Alle indlæg forsynes med navn, adresse og stilling. Medsend gerne portrætfoto. Indlæg, der sendes til Kristeligt Dagblad, må ikke sendes til andre aviser.
 Kronik- og debatredaktionen forbeholder sig ret til at redigere og forkorte i indlæg. Efter at et indlæg har været bragt i Kristeligt Dagblad, er det alene avisen, der har retten til at publicere det på sociale medier og andre steder på internettet.
 Alt stof, der bringes i avisen, arkiveres i elektroniske arkiver, herunder Infomedias, og publiceres på avisens egen hjemmeside k.dk.
 Kommentarer og læserbreve til: debat@k.dk. Kronikker til: kronik@k.dk eller send til: [# Teologi må tage ved lære af andre videnskaber.

Svend Andersen er gammeldags repræsentant for modsætning mellem natur- og åndsvidenskaber](mailto:Kristeligt Dagblad, Vimmelskafte 47, 1161 København K.</p>
</div>
<div data-bbox=)

AF ANDERS KLOSTERGAARD PETERSEN

I ET DEBATINDLÆG i Kristeligt Dagblad den 7. august går professor i etik og religionsfilosofi Svend Andersen i rette med både en kommentar og kronik, jeg har skrevet i Kristeligt Dagblad den 31. juli og den 3. juli, ligesom han drøfter Sørine Gotfredsens klumme "Refleksion" fra den 27. juli, der var årsag til min kommentar. Jeg lader Svend Andersen drøftelse med Sørine Gotfredsen ligge.

Men hans tvist med mig fortjener en opfølgning. Da han i sin kommentar blander en række ting godt og grundigt sammen, som forplumrer drøftelsen snarere end at føre til oplysning, fortjener Kristeligt Dagsblads læsere en forklaring. Så meget desto mere fordi den berører to centrale spørgsmål: 1) Hvordan skal man forstå kristendom? 2) Hvorfor er store dele af den aktuelle fagteologi præget af elendighed?

Svend Andersen hævder, at både Sørine Gotfredsen og jeg overser forskellen

på at forkynde og at forstå tro. Måske vil Svend Andersen gøre sig den ulejlighed faktisk at læse, hvad jeg skrev, hvor den sondring klart fremgår; men forskellen ligger nok i virkeligheden et andet sted. Jeg er interesseret i ikke alene at bedrive det, Svend Andersen kalder at forstå kristendommens tro, men også at forklare den. Det er meget klagende, at Svend Andersen afstår fra at anvende forklaringsbegrebet.

Han vil nøjes med at forstå, ligesom han om filosofien forudsætter, at den er fortolkende, men netop ikke forklarende. Svend Andersen afslører sig selv som en uforbederlig almodisch repræsentant for filosofen Wilhelm Diltheys (1833-1911) forståelse, der netop indebar en grundlæggende modsætning mellem natur- og åndsvidenskaber, forståelse over for forklaring.

MODSAT SVEND ANDERSEN ser jeg ingen modsætning, ligesom jeg heller ikke hylder hans snævre opfattelse af, hvad filosofi er. Måske skulle Svend Andersen begynde at læse filosoffer som Hilary Putnam og Donald Davidson. Svend

Andersen gentager uafledigt sin forståelse af teologiens opgave som "et forsøg på at begribe troens tankeunivers". Det kan vi da være helt enige om; men, og det er væsentligt, alene som en del af teologiens opdrag.

"Vi teologer bør foretrække filosofien som videnskabelig tilgang til kristendommen frem for biologi, adfærds- og hjerneforskning," bedyrer Svend Andersen. Nu er ingen selvsagt forpligtet ud over egne evner, men det var dog en sær besværgelse og dogmatisk indskrænkning af teologien. Hvad frygter Svend Andersen, så han frem for argumentation reagerer i affekt?

LÆG VEL MÆRKE TIL, at Svend Andersen konsekvent bruger udtrykket "tro" om kristendom. Jeg taler om religion. Kristendom er ikke identisk med andre religioner, ligesom de også indbyrdes adskiller sig fra hinanden; men det ændrer ikke ved, at de alle repræsenterer fænomenet religion og må undersøges som sådan. Mener Svend Andersen i ramme alvor noget andet? Undskyld mig, hvem hænger fast i fortiden?

Nu er ingen selvsagt forpligtet ud over egne evner, men det var dog en sær besværgelse og dogmatisk indskrænkning af teologien.

Det svarer til at sige, at alle forsteninger er fossiler undtagen søpindsvinet. Det er noget kategorielt andet og må derfor undersøges på sin helt særlige måde. Det er dog en sær form for apologetisk teologi- og videnskabsforståelse. Når jeg skriver om teologiens halten bagefter, er det ganske rigtigt denne frygt for og manglende indsigt i andre videnskaber, jeg har i tankerne.

Sløk kendte sin samtids antropologiske litteratur og lærte af den. Det er mere, end man kan sige om store dele af aktuel teologi. Den har forpuppet sig; men derved risikerer den at gøre sig irrelevant i forhold til det samfund og den kultur, den befinder sig i. Naturligvis må teologi tage ved lære af samtlige andre videnskaber og ikke binde sig til en bestemt af frygt for, hvad det kunne føre til. Det skulle da bare mangle. Det vil også gøre teologien betydeligt klodret på kristendom som religion og dermed også på det, Svend Andersen kalder tro. ■

Anders Klostergaard Petersen er professor mso ved afdeling for religionsvidenskab, Aarhus Universitet.

Er mennesket født ondt? Nej, men vi er født til at blive nogle, der misser målet

AF GUDMUND RASK PEDERSEN

ER MENNESKET født ondt? spørger Sigr. M. Gaïni i en kronik den 7. august med afsæt i filosofen Hannah Arendts udtryk om ondskabens banalitet. Gaïni konkluderer nærmest nej til spørgsmålet.

Man kunne så selvfølgelig spørge: Er mennesket da født godt?

Selv synes jeg kristendommens tale om mennesket som en synder er genial og allerbedst dækkende. Jeg siger, som Søren Søberg Poulsen, der præsenterer sig selv som ateist og gudløs, sagde det i en fænomenalt fin kronik i Kristeligt Dagblad den 5. februar 2016: Giv mig synden tilbage. Op mod al perfektionisme: Lad mig være til som uperfekt. Som mangelfuld og ukomplet. Som synder.

Synden er som begreb og virkelighedsbeskrivelse af mange, også gode, grunde blevet upopulær og hjemløs. Det er ikke godt. Det er tværtimod både synd

og skam. Synd er, at det er synd for nogen. Synd er at ramme ved siden af. Det græske ord *hamartia*, som vi oversætter til synd, betyder netop: at ramme ved siden af. Misse målet.

Synd er, at liv går i stykker. Og ikke kun fordi jeg blev og bliver svigtet og ramt af uheld og tab, men også fordi jeg uvægerligt er vokset op til at være én, der også selv i givne situationer svigter det andet menneske.

Sådan er dét! Og jeg gad nok se det ædruelige voksenmenneske, som vil fastholde at være én, der aldrig har svigtet – aldrig har ramt ved siden af. "Adel og borger, præster og bønder, / glæder og sorger, dyder og synder / (...) vi er alle i samme båd!"

Liv går i stykker. Jeg er en synder. Ikke alene og endda slet ikke i særlig grad gennem det, jeg gør, men endnu mere gennem alt det, jeg ikke gør. Herunder af ren og skær tankeløshed, som Gaïni, med Arendt, også taler om det. Det kalder vi, sagt kristeligt, undladelsessynder, som sandelig også er en måde at

ramme ved siden af, at misse målet. Hvad er da målet? Målet er som det særlige, medmennesket. Mit medmenneskes trivsel og livsmod. Det andet menneske som mål og aldrig blot som middel.

At være en synder (ret forstået) – og ville være ved det – giver allerede hermed en vis rankhed i ryggen. En bevægelse bort fra Kains-attituden, selvom den sandelig hører med. Skammen i bevidstheden om skylden. Skammen som et absolut gode i forhold til skamløsheden som alternativ.

At ville være en synder, at ville stå ved det, bærer i sig allerede i udgangspunktet en bevægelse bort fra det "indkrogede i sig selv" (Luther). I særlig grad, fordi talen om synd i kristendommen aldrig står uden talen om syndernes forladelse.

"Synd tappert!", sagde også Luther. Stå ved det. Syndernes forladelse er sammen med syndserkendelsen den vekselstrøm, vi af Guds nåde må leve i. Eller, måske endnu bedre: den komple-

Jeg gad nok se det ædruelige voksenmenneske, som vil fastholde at være én, der aldrig har svigtet.

mentaritet, der hører det sandt menneskelige til.

Er mennesket født ondt? Er mennesket født godt?

Det handler i de grundlæggende menneskelige forhold ikke om et enten-eller, men om et både-og. At åbenbart modstridende forhold i det ene og samme menneskes liv på samme tid kan udsige sandhed om det menneske.

At vi på en og samme tid er syndere og retfærdiggjorte, er den lutherske teologis geniale grundudtryk for menneskets komplementaritet. At der i lyset af kristendommens tilsagn om syndernes forladelse ikke består et enten-eller for det grundlag, jeg har at bygge og forstå mit liv ud fra, men et både-og. At jeg er både den, for hvem livet går i stykker, den, som både svigtes og selv svigter. Og jeg er den, som står med et helt, splinternyt liv og en fuldstændig ny begyndelse. Og det på én og samme tid. ■

Gudmund Rask Pedersen er sognepræst i Horsens.

"I dag lykkes det Danmark at være meget åben over for verdenshandlen og samtidig have en meget beskedne ulighed i samfundet, både før og efter redistribution – det vil sige skat. Globalisering behøver ikke være i konflikt med social retfærdighed."

PAUL KRUGMAN, AMERIKANSK ØKONOM OG KLUMMESKRIBENT, I BERLINGSKE

kort sagt

Discipelgør først, døb så

IVER LARSEN
Bibeloversætter

Cand.theol. Jørgen Bernhard skriver i et debatindlæg her i avisen den 8. august, at jeg er fortaler for voksendåb. Nej, jeg er fortaler for den dåb, vi møder i det Det Nye Testamente. Selvom den katolske og dermed også lutherske tradition for barnedåb kan

føres langt tilbage i tiden, kan den ikke føres helt tilbage til det Det Nye Testamente.

Jørgen Bernhard slutter med en henvisning til missionsbefalingen og ordet "idet" i den autoriserede oversættelse, som han kalder for sin bibel. Nu er den autoriserede oversættelse en udpræget luthersk kirkeoversættelse, så vi er nødt til at gå til grundteksten eller andre oversættelser for at kunne sige: "Sådan siger

Bibelen." Lad mig citere oversættelsen i Den Nye Aftale: "Derfor skal I rejse ud til alle verdens folk og få dem til at følge mig. I skal døbe dem, så de tilhører vores Far i himlen, Sønnen og Helligånden."

Seidelin oversætter: "Gå nu ud og gør alle folkeslag til mine disciple, døb dem til Faderens og Sønnens og Helligåndens navn, lær dem (...)"

I Matthæusevangeliet kapitel 28, vers 19 står der i en meget ordret gengivelse fra

græsk: "Discipelgør alle folkeslagene efter at være gået ud." Befalingen er at rejse ud og gøre mennesker fra alle folkeslag til disciple (Jesu efterfølgere), og derfor burde det ikke kaldes hverken missionsbefalingen eller dåbsbefalingen. At gøre mennesker (ikke folkeslag) til disciple er en proces med flere elementer. Nogle elementer er ikke nævnt her, men forudsat:

1) Evangeliet forkyndes,

2) mennesker tager imod og kommer til tro, 3) disse troende mennesker lader sig døbe til at tilhøre Faderen, Sønnen og Helligånden, 4) de bliver oplært i at holde alt, hvad Jesus har befalet. Vil man vide mere om, hvordan det foregik, kan man læse Apostolens Gerninger, blandt andet 14, 21: "Efter at have evangeliseret byen og discipeljort mange (...)"

Der står ikke noget "idet" på græsk, men der bruges

præsens participier, som betyder, at hovedopgaven – at discipelgøre mennesker – indebærer blandt andet disse elementer: dåb og oplæring. Det ændrer ikke på rækkefølgen: 1) evangelisering, 2) tro, 3) dåb og 4) oplæring. Desuden er ordet "dem" i udtrykket "døb dem" hankøn, mens folkeslag på græsk er intetkøn. Det er således helt klart, at man ikke døber folkeslag, men mennesker, som er ved at blive discipelgjort. ■

mediekommentar | Genudsendelse med Gintberg

AF KURT STRAND

"ER DET IKKE bare en tung, støvet mastodont, der køber de forkerte tog og konstant sætter billetpriserne op? Hvad spilder de egentlig deres tid med og vores skattekroner på – de usandsynligt mange ansatte i statsbanerne?"

Med retoriske spørgsmål indledte standupper og tv-vært Jan Gintberg tirsdag aften endnu en af sine mange "På kanten"-udsendelser. Denne gang om DSB, som blev taget under kærlig, kritisk og komisk behandling med udvalgte ansatte som storgæstede publikum på et S-togsværksted i Høje Taastrup.

Og der var nok at tage fat på. Ikke mindst de skandaleramte IC4-tog, der

i de senere år har været en plage for i forvejen hårdtramte passagerer – i det omfang, de italienskbyggede designertog overhovedet er i stand til at køre...

GINTBERGS TUR MED DSB VAR – selv om det hverken blev nævnt før eller efter – en genudsendelse fra 2014. Den føjede sig dermed ind i en stime, hvor 84 procent af alle DR's tv-udsendelser i det seneste kalenderår var genbrug.

Ifølge tal, som Ekstra Bladet offentliggjorde i sidste uge, er andelen af genudsendelser stigende, og DR har lagt sig klart i spidsen foran TV 2, hvor "kun" 71 procent af udsendelserne i 2017 tidligere havde været på skærmen.

DR forklarer det store antal genudsendelser med blandt andet økonomiske hensyn og påpeger i øvrigt, at antallet af daglige nyproducerede tv-timer – takket være flere kanaler og dermed mere

sendetid – i snit er vokset fra 14 til 20 i løbet af de seneste 10 år.

Hvordan udviklingen bliver de kommende år, hvor DR's økonomi som følge af forsommerens medieførlig beskæres med i alt 20 procent, vides ikke. Men med netop kroner og øre som væsentligt argument er det næppe færre genudsendelser, som venter seerne.

OG TRODS JÆVNLIK kritik af omfanget er genudsendelser i sig selv jo ikke noget skidt. Dels er de med til at fylde mange timer, hvor seertallene er lave, dels er de jo et godt tilbud til alle dem, som måske ikke fik set ofte fremragende programmer som Jan Gintbergs, da de blev sendt første gang.

Men snart – egentlig allerede – vil genudsendelser som begreb være håbløst forældede og unødvendige. Tirsdag aften's "Gintberg på kanten" var således

▲ Selvom Jan Gintbergs satireprogram om DSB blev sendt for første gang i 2014, er alt stort set, som det plejer i DSB. – Foto: DR.

tilgængelig på DR's tv-app og hjemmeside flere dage i forvejen. Og den kan ifølge DR's programguide (gen)ses frem til den 1. juli 2020. Sådan er det med flere og flere udsendelser: Uanset om de sendes direkte, optaget eller gentaget, er afhængigheden af bestemte sendetidspunkter elimineret af de muligheder, som nye teknologier giver.

Således kunne denne kommentar sagtens være bragt i avisen i tirsdags eller i onsdags. Men analogt og gammeldags valgte jeg at tage på tur og se genudsendelse med Gintberg på mit antenneforbundne tv. Og jeg kunne konstatere, at når det gælder DSB, er alt stort set, som det plejer, Og som det var, da den underfundige komiker løste billet i 2014. ■

Kurt Strand er journalist, radiovært og ekstern producent af DR P1-programmet "Mennesker og medier".